
Prinsippprogram 2025-2028

Prinsippprogrammet fastsetter de overordnede prinsippene til Norsk studentorganisasjon (NSO). Prinsippprogrammet er overordnet øvrige politiske dokumenter i organisasjonen.

Samfunnsansvar

Samfunnsansvaret til akademien er å bygge kunnskap, ferdigheter og kritisk tenkning, gjennom forskning, utvikling og formidling. Akademien skal utfordre etablerte sannheter og maktstrukturer gjennom et kunnskapsbasert offentlig ordskifte. Kunnskapsformidling i akademien skal være uavhengig, og tilrettelegge for debatt og samfunnsutvikling.

Utdanning og kunnskap er fundamentet i utviklingen av vårt liberale demokrati og et samfunn med like muligheter for alle. Akademien skal bidra til en bærekraftig utvikling av samfunnet. Akademien har en sentral rolle i å finne løsninger på dagens og fremtidens utfordringer, hvor det viktigste bidraget er kunnskap og innovasjon. I en verden hvor tanker og ideer produseres og distribueres raskt, er informasjon og misinformasjon lett tilgjengelig. Derfor må akademien ta sitt formidleransvar på alvor for å sikre tillitten til forskningsbasert kunnskap.

Tilgang til høyere utdanning

Alle skal ha lik rett, mulighet og tilgang til høyere utdanning. Norsk offentlig høyere utdanning skal være gratis for alle.

Akademien skal være åpent for alle. Likestilling og mangfold er nødvendig for å sikre høy kvalitet i både utdanning og arbeidsliv. Opptak til høyere utdanning skal sikre en mangfoldig studentmasse. Det skal være flere veier inn i høyere utdanning, som også vurderer søkerens motivasjon, egnethet og erfaring. Alle skal ha like muligheter til å fullføre høyere utdanning.

Positiv særbehandling er et verktøy som fremmer likestilling og mangfold. En slik bredde bidrar til å dekke arbeidslivets behov og utjevner forskjeller mellom ulike grupper i samfunnet.

Livslang læring er viktig for et samfunn i endring. Staten, arbeidsgiver og institusjonene skal sammen sikre muligheten for kontinuerlig kompetansepåfyll i løpet av arbeidslivet. Man skal etterstrebe universell utforming av campusområder og digitale tjenester i academia. Alle digitale studentressurser skal være forståelige, og som hovedregel tilgjengelig på flere språk.

Studiehverdagen

Alle studenter skal ha en trygg studiehverdag. Ingen skal oppleve trakassering, diskriminering, eller negativ forskjellsbehandling. Studentenes studie- og læringsmiljø skal vernes rettslig, på lik linje med arbeidstakernes arbeidsmiljø. Derfor skal alle studenter ha tilgang til et studentombud. Sektoren skal være universelt utformet, og samfunnet skal legge til rette for studentenes individuelle behov. Studenter skal ha mulighet til å ivareta og styrke sin fysiske og psykiske helse gjennom studietiden.

Alle studenter har rett til et trygt, pedagogisk, forutsigbart og inkluderende læringsmiljø som fremmer faglig og personlig utvikling.

Studenters velferdstilbud og økonomiske støtteordninger skal skape trygge og forutsigbare rammer for studenten, uavhengig av studiesituasjon. Studiefinansieringen skal dekke en tilstrekkelig del av studentenes utgifter slik at betalt arbeid ikke går ut over utdanningskvaliteten. Alle studenter skal ha et trygt, godt og rimelig sted å bo gjennom studieløpet.

Studentsamskipnadene skal dekke velferdsbehovet ved hvert studiested. Det offentlige skal sikre tilstrekkelig finansiering av studentenes velferdstilbud.

Studentfrivillighet er viktig for studentenes helse, trivsel og personlige utvikling. Det skal legges til rette for at alle studenter kan delta i studentfrivilligheten.

Studentidretten er en viktig del av studentvelferden, som forebygger psykisk og fysisk uhelse og skaper sosial tilhørighet på tvers av studieprogrammer. Alle studenter skal kunne delta i organisert studentidrett, uavhengig av bakgrunn og forutsetninger.

Solidaritet i akademia

Lik tilgang til en trygg og fri utdanning er en grunnleggende menneskerettighet og skal ikke krenkes. Den norske studentbevegelsen skal beskytte og forsvare studentenes rettigheter, og stå solidarisk med studenter i andre land når deres rett og mulighet til utdanning blir truet. Internasjonal solidaritet i akademia skaper et sterkt internasjonalt studentfellesskap og styrker den globale studentstemmen.

Flyktninger og andre med behov for beskyttelse som kommer til Norge med akademisk bakgrunn, skal ha mulighet til å inkluderes i det akademiske fellesskapet og fullføre sin utdanning.

Bærekraft

Akademia har et særlig ansvar for sosial, økonomisk og miljømessig bærekraft. Menneskeskapte klimaendringer og konsekvensene disse får for fremtiden, er vår tids største utfordring. Gjennom forskning, innovasjon og internasjonalt utdanningssamarbeid skal akademia bidra til å løse samfunnets utfordringer. Akademia har en sentral rolle i omstillingen til et mer bærekraftig samfunn.

Internasjonalisering

Høyere utdanning skal være en arena for tilgjengeliggjøring og internasjonalisering av kunnskap og kultur. Internasjonaliseringen av utdanning og forskning skal bidra til både å belyse maktstrukturene i verden og løse globale utfordringer.

Internasjonalisering er en driver for utvikling for institusjonene og studentene, som bidrar til bredere kunnskap og perspektiver. Alle som ønsker et utenlandsopphold som en del av studiene skal få mulighet og støtte til dette. Studenter som innvandrer eller innveksler til Norge skal ha gode forutsetninger for å ta del i studielivet, både faglig og sosialt. Vertsinstitusjon, samskipnad og

kommune skal legge til rette for at internasjonale studenter inkluderes i studiemiljøet og får nødvendig oppfølging.

Kvalitet i høyere utdanning

Høyere utdanning skal ha høy kvalitet. Det innebærer å være forskningsbasert, arbeidslivsrelevant, internasjonalt orientert og studentsentrert. En utdanning av høy kvalitet skal sikre at studentene utvikler både faglig dybde, kritisk tenkning og evne til å bidra aktivt til akademisk og samfunnsmessig utvikling. Studentmedvirkning er en sentral del av kvalitet i høyere utdanning. Studentene skal være en aktiv del av det akademiske fellesskapet som en likeverdig partner i arbeidet med å sikre høy kvalitet i utdanning og forskning. Samarbeid på tvers av institusjoner og med aktører utenfor norsk academia kan styrke kvaliteten i utdanningene, men institusjonene må være bevisst på sitt samfunnsansvar og etiske vurderinger ved inngåelse av samarbeid.

Faglig og pedagogisk kompetanse hos de ansatte er avgjørende for høy kvalitet i undervisning og forskning. Vurdering av studentenes kompetanse skal skje på en rettferdig, variert, pedagogisk og faglig begrunnet måte. Vurderingen skal bidra til økt læring hos studentene.

Akademisk frihet og institusjonell autonomi

Akademisk frihet er en forutsetning for at academia skal kunne oppfylle sitt samfunnsansvar. Akademikere har rett til å sette rammene for sitt eget vitenskapelige arbeid, og skal ikke utsettes for hets på grunn av sin forskning eller formidling.

Som medlemmer av academia har studenter rett til akademisk frihet, og skal kunne tilegne seg, utforske og formidle informasjon og ideer fritt. Trusler mot studentenes ytringsfrihet undergraver den akademiske friheten.

Institusjonens autonomi er viktig for å støtte opp om den frie og kritiske forskningen og utdanningen. Hver enkelt institusjon, i samråd med studentene, skal kunne gjøre strategiske og organisatoriske prioriteringer innenfor rammer som settes nasjonalt. Institusjonene avgjør selv hvilke samarbeid de vil inngå eller avslutte, samt hvordan de organiserer sin virksomhet. Det skal være institusjonene selv som beslutter opprettelse og nedleggelse av studiesteder.

Staten har det overordnede ansvaret for rimelig fordeling av studieplasser og studieprogrammer mellom institusjonene. Fordelingen skal bidra til at institusjonene har utdanning og forskning av høy kvalitet. Det skal være transparente, rettferdige og forutsigbare retningslinjer på tvers av utdanningsinstitusjonene, slik at studentenes rettssikkerhet ivaretas.

Finansiering av høyere utdanning

Høyere utdanning i Norge skal som hovedregel være gratis og finansieres gjennom offentlige midler. Private institusjoner er et supplement til det offentlige tilbudet og skal underordnes samme krav til akkreditering som offentlige institusjoner. Private institusjoner som delfinansieres av det offentlige skal ikke ha anledning til å ta utbytte. Finansieringen av institusjoner skal ha hovedvekt på en høy grunnbevilgning, ikke resultatbasert finansiering.

Finansieringen av høyere utdanning må sikre at institusjoner med desentralisert struktur kan opprettholde og utvikle et variert og relevant studietilbud ved alle sine studiesteder, uavhengig av geografiske forhold. Et desentralisert utdanningstilbud bidrar til å sikre reell lik tilgang på høyere utdanning og god kvalitet i hele landet.